

natuurtoets

Quickscan natuurtoets t.b.v. uitbreiding kade XL Businesspark Twente

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Port of Twente

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T [038] 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets t.b.v. uitbreiding kade XL Businesspark Twente

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
19-541	19 februari 2020	Definitief

Auteur(s)

R. Wormmeester & M. Wallink

Tweede lezer

R. Apperloo

Opdrachtgever

Port of Twente

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Wormmeester, R. & M. Wallink (2020). Quickscan natuurtoets t.b.v. uitbreiding kade XL Businesspark Twente. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 19-541. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Kader en methode	5
2.1 Wet natuurbescherming	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Bescherming Natura 2000 en houtopstanden	7
3.1 Natura 2000-gebieden	7
3.2 Houtopstanden	8
4. Soortbescherming	9
4.1 Flora	9
4.2 Zoogdieren	9
4.3 Broedvogels	13
4.4 Amfibieën	15
4.5 Vissen	16
4.6 Overige soortgroepen	16
5. Geraadpleegde bronnen	17

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Port of Twente heeft het plan om de laad- en loskade aan het Twentekanaal (zijkanaal naar Almelo) ter hoogte van het XL Businesspark Twente uit te breiden. Bij uitvoering van de plannen dienen de in het plangebied aanwezige bomen, sloten en vegetatie te worden verwijderd en de oostelijke oever van het Twentekanaal wordt ook vergraven. Omdat uitvoering van deze plannen negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient dit initiatief getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. In opdracht van Port of Twente heeft Ecogroen een (actualiserende) quickscan natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die kunnen optreden door de beoogde werkzaamheden. Het onderzoek wordt door de initiatiefnemer gebruikt ter onderbouwing van de aanvraag van de vaststelling van het bestemmingsplan.

Bescherming van Natura 2000 en houtopstanden

- Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Gezien de aard van het voornemen en de tussenliggende groenelementen en bebouwing zijn - met uitzondering van stikstofemissie - geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden te verwachten.
- De te kappen bomen in het plangebied vallen buiten de bebouwde kom Wet natuurbescherming. Er geldt een meld- en herplantplicht bij de provincie Overijssel in het kader van Wet natuurbescherming houtopstanden. Tevens is de bomenverordening van de gemeente Almelo van toepassing, waardoor een omgevingsvergunning aangevraagd dient te worden bij de gemeente Almelo om de kap uit te mogen voeren.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen en foerageergebied van egel en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) aangetroffen. Verblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig in ruig begroeide rietoevers, (braam)struwelen of oude muizenholen.
- In het plangebied is geschikt leefgebied aangetroffen van waterspitsmuis. Leefgebied is aanwezig in de rijk begroeide plasdras zone langs de oever van het Twentekanaal.
- In twee bomen in het plangebied zijn twee (oude) nesten van zwarte kraai aangetroffen. Deze nesten worden mogelijk gebruikt door buizerd, torenvalk, boomvalk of ransuil. Dit zijn soorten met een jaar-rond beschermde nestplaats.
- Gedurende de broedtijd zijn diverse algemene vogels broedend te verwachten in en in de directe omgeving van het plangebied.
- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van beschermde amfibieën, flora, reptielen, ongewervelden en vissen aangetroffen of te verwachten, met uitzondering van beschermde soorten waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt in de provincie Overijssel.

Conclusie en advies

- Om de effecten van stikstofemissie op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen, adviseren we om een stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS uit te (laten) voeren.
- Aanvullend onderzoek naar egel en kleine marterachtigen is nodig om de aanwezigheid van verblijfplaatsen aan te tonen dan wel uit te kunnen sluiten. Dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van sporenbuizen en/of mostelas en cameravallen.
- Aanvullend onderzoek naar waterspitsmuis is nodig om de aanwezigheid van de soort aan te tonen dan wel uit te kunnen sluiten. Dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van inloopvallen in de periode september-oktober.
- Aanvullend onderzoek naar broedende buizerds, torenvalken, boomvalken en ransuilen is nodig om te beoordelen wat de functie van de aanwezige nesten is. Aanvullend onderzoek wordt conform kennisdocument Buizerd uitgevoerd (BIJ12, 2017).
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Uitvoering van de werkzaamheden dient zoveel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart, adviseren we om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren.
- Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van algemene nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor deze soorten geldt in voorliggende situatie een provinciale vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Op het XL Businesspark Twente bevindt zich een containerterminal met laad- en loskade. De containeroverslag is sneller gegroeid dan verwacht waardoor de behoefte is ontstaan om de huidige laad en loskade uit te breiden. De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In de periode 2003 t/m 2017 heeft Ecogroen diverse ecologische onderzoeken uitgevoerd verspreid over het gehele XL Businesspark. Hierbij is het huidige plangebied voor het laatst in het voorjaar van 2016 onderzocht (Oudshoorn, 2016). Ten aanzien van de Wet natuurbescherming is een actualisatie van dit ecologisch onderzoek uit 2016 noodzakelijk. In opdracht van Port of Twente heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die kunnen optreden door de beoogde ontwikkelingen. Het onderzoek wordt door de initiatiefnemer gebruikt ter onderbouwing van de aanvraag van de vaststelling van het bestemmingsplan. In voorliggend rapport worden de methodiek en de uitkomsten van deze toetsing beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied is gelegen ten zuiden van de huidige laad- en loskade van het XL Businesspark Twente. Het plangebied betreft de strook land ten oosten van het Twentekanaal (zijkanaal naar Almelo) ten zuiden van de huidige laad- en loskade en ten noorden van de beek de Doorbraak (zie figuur 1.1). Van oost naar west gekeken bestaat het plangebied uit een extensief beheerd grasland, een intensief beheerde sloot, een strook met bomen, ruigte en struweel (zuid) en een dubbele eikenlaan (noord), een asfaltweg en de oostelijke oeverzone van het Twentekanaal. Deze oeverzone bestaat uit een natuurlijke voornamelijk met riet begroeide plasdras zone en ten slotte een metalen damwand met daartegenaan een verlandingszone die begroeid is met wilgen en riet. Voor het uitbreiden van de laad- en loskade in zuidelijke richting dienen de hierboven beschreven elementen te worden verwijderd. Daarnaast wordt in het Twentekanaal gewerkt om de kade te realiseren.

Figuur 1.1 De ligging van het plangebied. Bron kaart: Port of Twente.

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op beschermde gebieden en houtopstanden (hoofdstuk 3) en beschermde soorten (hoofdstuk 4). Daarnaast is beschreven of en zo ja, welke vervolgstappen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

2. Kader en methode

2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb; Staatsblad, 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de gebiedsbescherming (Natura 2000), soortbescherming en houtopstanden. Conform de uitvraag wordt de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) niet behandeld. In kader 2.1 wordt een samenvatting gegeven van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
  - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
  - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
  - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
  - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijke belang wordt voldaan.

Houtopstanden (hoofdstuk 4)

Hoofdstuk 4 regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij Wet beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend buiten de bebouwde kom, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt meld- (artikel 4.2) en herplantplicht (artikel 4.3). Er geldt een verbod op de kap als het voornemen daartoe niet (maximaal een jaar en minimaal een maand) vooraf is gemeld bij bevoegd gezag. Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant. De gemeenteraad stelt de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming vast. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Provinciale staten kunnen in de provinciale verordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) gevelde opstand stond.

2.2 Onderzoeksmethode

Om de aanwezigheid of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij is onderzocht of beschermde natuurwaarden bekend zijn in of in de directe omgeving van het plangebied. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna en eerder uitgevoerde onderzoeken in (de omgeving van) het plangebied, zoals Burgers & Quist, 2019. Ook is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden.

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 9 januari 2020 (bewolkt, droog, 12 °C, matige wind) is uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken is het plangebied en de directe omgeving (zone van circa 50 meter rondom het plangebied) geïnspecteerd. Hierbij is aandacht besteed aan beschermde soorten en waarden binnen de Wet natuurbescherming. Specifiek is tijdens het veldwerk gelet op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van broedvogels en geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Hiervoor zijn voornamelijk de bomen gecontroleerd op nesten, holten en spleten, maar ook de bomen in en in de directe nabijheid van het plangebied zijn geïnspecteerd. Daarnaast is een biotoopbeoordeling gedaan voor beschermde soorten als waterspitsmuis, egel en kleine marterachtigen. Daarnaast zijn de aanwezige sloten bemonsterd met een schepnet.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn en welke relatie het plangebied heeft met beschermde waarden in omliggende Natura 2000-gebieden. Vervolgens is op basis van het voorgenomen plan bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden en of vervolgstappen (zoals nader onderzoek) vereist zijn.

3. Bescherming Natura 2000 en houtopstanden

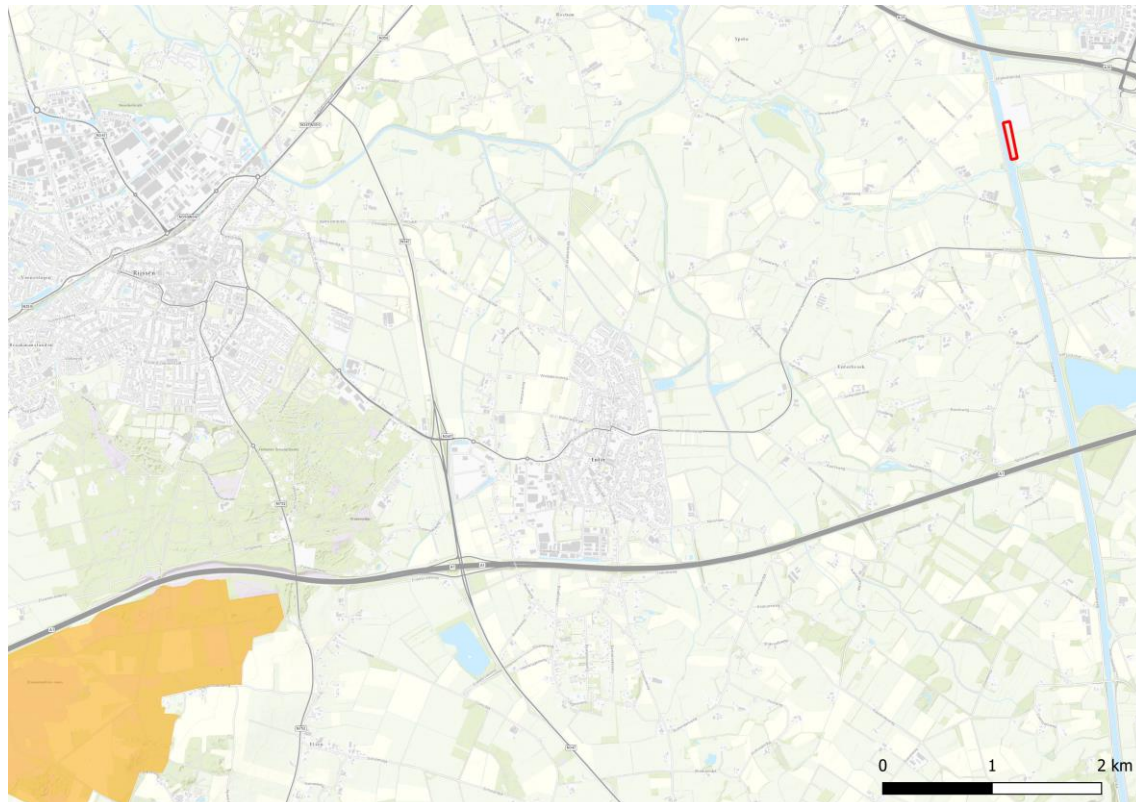
3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft De Borkeld dat op een afstand van circa 8 kilometer ten zuidwesten van het plangebied ligt (zie figuur 3.1). Doordat het plangebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden ligt, zijn directe negatieve effecten (zoals oppervlakteverlies) op voorhand uitgesloten. Indirecte (uitstralende) effecten door bijvoorbeeld licht, geluid en trillingen worden gezien de afstand tot Natura 2000-gebied en tussenliggende bebouwing en infrastructuur eveneens uitgesloten.

Gezien de reikwijdte van stikstofemissie zijn effecten als gevolg van stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten. Bij dergelijke plannen wordt door bevoegd gezag altijd gevraagd om de stikstofdepositie als gevolg van het plan in beeld te brengen.

Vervolgstappen

We raden aan een stikstofberekening uit te (laten) voeren met het rekenprogramma AERIUS, zodat een getalsmatige onderbouwing beschikbaar is richting bevoegd gezag. Bij een dergelijke berekening wordt gerekend met parameters als machine-draaiuren en emissiefactoren tijdens de ontwikkeling van de kade en het toekomstig gebruik daarvan.

Figuur 3.1 Het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied De Borkeld (oranje). Kaartondergrond: ESRI Nederland.

3.2 Houtopstanden

Bij de uitvoering van het plan worden diverse bomen gekapt. Na raadpleging van de kaart 'bebouwde kom boswet' van de gemeente Almelo is gebleken dat de te kappen bomen in het plangebied buiten de bebouwde kom Wet natuurbescherming vallen.

Een houtopstand buiten de 'bebouwde kom' is beschermd onder de Wet natuurbescherming als het een zelfstandige eenheid vormt van groter dan 10 are of als het een rijbeplanting betreft die uit meer dan 20 bomen bestaat (zie kader 2.1). Tijdens het veldbezoek is geconcludeerd dat de te kappen bomen deel uit maken van een rijbeplanting van meer dan twintig bomen. De te kappen bomen zijn daarom beschermd als houtopstand onder de Wet natuurbescherming. Er geldt een meld- en herplantplicht bij de provincie Overijssel in het kader van Wet natuurbescherming houtopstanden.

Tevens gelden de (kap)regels van de gemeente Almelo. Uit de Bomenverordening 2011 van de gemeente Almelo volgt dat bomen die op de lijst van monumentale, bijzondere en structurele houtopstanden voorkomen een omgevingsvergunning vereisen voordat tot kap mag worden overgegaan. De betreffende bomen in het plangebied staan op deze lijst waardoor de kap van de bomen vergunningsplichtig is (Burgers & Quist, 2019).

Vervolgstappen

Vergunningsplicht

Om de kap uit te mogen voeren dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd bij de gemeente Almelo. De omgevingsvergunning kan online via het 'omgevingsloket'¹ worden aangevraagd.

Meldplicht

Een melding van de kap moet minimaal zes weken voorafgaand aan de kapwerkzaamheden worden ingediend bij de provincie Overijssel. Dit kan door op de website van de provincie Overijssel² het formulier 'meldings- en aanvraag Wet natuurbescherming' digitaal in te vullen.

Herplantplicht

De gekapte bomen moeten binnen 3 jaar herbeplant worden. De nieuwe beplanting dient kwalitatief en kwantitatief in verhouding te staan tot de gevelde houtopstand. Wanneer niet op dezelfde plaats herbeplant kan worden, dient een ontheffing aangevraagd te worden voor herbeplanting op andere grond.

---

¹ <https://www.almelo.nl/omgevingsvergunning>

² <https://www.overijssel.nl/loket/vergunning/milieu-natuur/wet-0/>

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden deze soorten ook niet verwacht. De bomenlaan in het plangebied bestaat uit zomereiken met een ondergroei van extensief grasland. In het zuiden van het plangebied, maar ook verspreid langs het kanaal groeien wilgen en berken met een ruige ondergroei van voornamelijk gewone braam en riet. De berm langs de asfaltweg bevat soorten als smalle weegbree en zachte ooievaarsbek. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd door art. 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) van de Wet natuurbescherming. Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beoordeeld.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie

Verblijfplaatsen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van foeragerende en langsvliegende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, laatvliegers, rosse vleermuizen, meervleermuizen en watervleermuizen (NDFF, 2020; Wallink, 2012). Verblijfplaatsen van deze soorten bevinden zich voornamelijk in gebouwen en/of bomen. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Daarnaast beschikken de bomen in het plangebied niet over (geschikte) holtes/spletten die kunnen dienen als potentiële verblijf-

plaats voor vleermuizen. Door de voorgenomen plannen gaan dan ook geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Zodoende zijn vervolgstappen voor verblijfplaatsen van vleermuizen niet aan de orde.

Vliegroutes

Geschiedenis

In 2010-2012 is door Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd op de locatie van de huidige laad- en loshaven (Wallink, 2012). Hieruit bleek dat het kanaal en de voormalige bomenrijen op de locatie van de reeds gerealiseerde los- en laadhaven gebruikt werden als belangrijke vliegroute door vleermuizen.

De vliegroute boven het kanaal (van meervleermuis) is behouden gebleven door onder andere rekening te houden met de verlichting van het wateroppervlakte. De vliegroute langs de inmiddels gekapte eikenlaan ter hoogte van de huidige laad- en loskade werd deels vernietigd waarvoor ontheffing soortbescherming flora en faunawet is aangevraagd en verleend. Als mitigerende maatregel is destijds een alternatieve bomenrij gerealiseerd aan de overzijde van het kanaal. Ecogroen heeft onderzoek gedaan naar deze alternatieve vliegroute waaruit is gebleken dat de alternatieve vliegroute functioneert (van der Sluis, 2015).

Huidige situatie

Mogelijk wordt het kanaal nog steeds gebruikt als vliegroute door bijvoorbeeld meervleermuis. Het kanaal blijft behouden waardoor directe effecten op deze vliegroute zijn uitgesloten. De vliegroute aan de overzijde van het kanaal blijft ook behouden. Vleermuizen zijn gevoelig voor licht. Om indirecte effecten van het plan te voorkomen is het van belang om bij de plaatsing van lichtmasten op de laad- en loskade rekening te houden met de vliegroutes. Om verstoring te voorkomen dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige verlichting of aangepaste armaturen die zorgen dat verlichting van het wateroppervlak en de vliegroute aan de overzijde van het Twentekanaal tot een minimum beperkt blijft.

De eikenlaan in het plangebied is ongeschikt als potentiële vliegroute, omdat deze ten noorden wordt onderbroken door de huidige laad- en loskade. Zodoende zijn vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen, met uitzondering van verlichtingsmaatregelen, niet aan de orde.

Foerageergebieden

Door de aanwezigheid van water en bomen(lanen) wordt het plangebied mogelijk gebruikt als foerageergebied. Door uitvoering van de plannen gaan mogelijk foerageergebieden van vleermuis verloren. In de omgeving zijn echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de vorm van bomenlanen, bosranden en andere groenstructuren waardoor van onmisbare foerageergebieden geen sprake is. Vervolgstappen voor foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Egel

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van egel (NDFF, 2020). Daarnaast is in het plangebied potentieel leefgebied van egel aangetroffen (zie figuur 4.1). Verblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig in de ruig begroeide rietoevers en (braam)struwelen. Daarnaast wordt het grasland in het plangebied mogelijk ook als foerageergebied gebruikt.

Bij uitvoering van de voorgenomen plannen worden mogelijk egels verstoord en mogelijk biotoop beschadigd of ongeschikt gemaakt. Aanvullend onderzoek naar egels is noodzakelijk om gebruik van het plangebied door egels te kunnen vaststellen of uitsluiten. Aanvullend onderzoek naar egels kan worden uitgevoerd middels speciaal geprepareerde cameravallen en sporenonderzoek. De optimale periode voor het uitvoeren van dit aanvullend onderzoek is april-september.

Figuur 4.1 Het plangebied (rood omlind), potentieel foerageergebied van egel en kleine marterachtigen (blauw) en potentiële verblijfplaatsen en foerageergebied van egel en kleine marterachtigen (paars). Bron luchtfoto: Nationaal Georegister.

Kleine marterachtigen

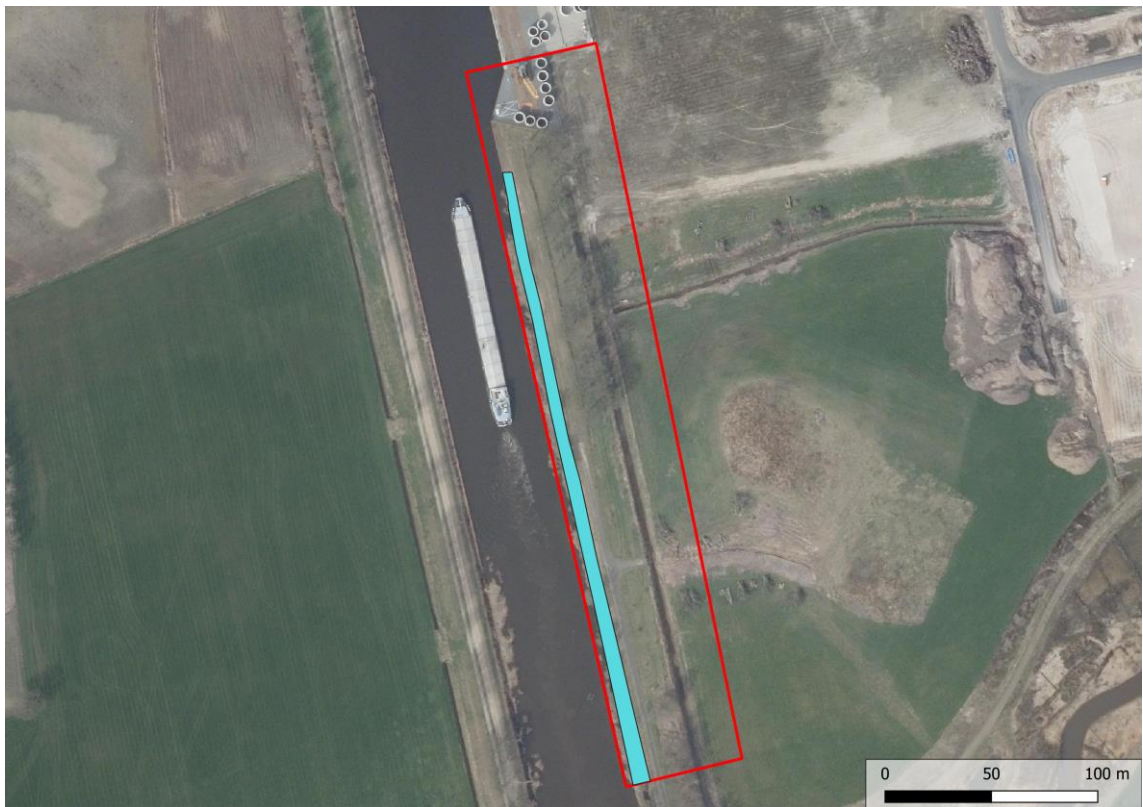
In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel (NDFF, 2020). Daarnaast is in het plangebied potentieel leefgebied van deze kleine marterachtigen aangetroffen (zie figuur 4.1). Verblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig in ruig begroeide rietovers, (braam)struwelen of oude muizenholen. Daarnaast wordt het plangebied mogelijk ook als foerageergebied gebruikt.

Bij uitvoering van de voorgenomen plannen worden mogelijk kleine marterachtigen verstoord en mogelijk biotoop beschadigd of ongeschikt gemaakt. Aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen is noodzakelijk om gebruik van het plangebied door kleine marterachtigen te kunnen vaststellen of uitsluiten. Aanvullend onderzoek kan worden uitgevoerd middels het plaatsen van mostelas (marterkisten) met camera-val en/of sporenbuizen. De optimale periode voor het uitvoeren van dit aanvullend onderzoek is april-september.

Waterspitsmuis

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van waterspitsmuis (NDFP, 2020). Geschikt leefgebied voor de soort is aanwezig in de vorm van de rijk begroeide plasdras zone (zie figuur 4.2 en 4.3).

Bij uitvoering van de voorgenomen plannen worden mogelijk waterspitsmuizen verstoord en mogelijk biotoop beschadigd of ongeschikt gemaakt. Aanvullend onderzoek naar waterspitsmuis is noodzakelijk om gebruik van het plangebied door waterspitsmuis te kunnen vaststellen of uitsluiten. Aanvullend onderzoek kan worden uitgevoerd middels inloopvallen. De optimale periode voor het uitvoeren van dit aanvullend onderzoek is september-oktober.

Figuur 4.2 Het plangebied (rood omlijnd), potentieel leefgebied waterspitsmuis (blauw). Bron luchtfoto: Nationaal Georegister.

Figuur 4.3 Potentieel leefgebied van waterspitsmuis.

Overige zoogdieren

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden vaste verblijfplaatsen en onmisbaar foerageergebied van de in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren (zonder provinciale vrijstelling) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn in het plangebied vaste verblijfplaatsen van een aantal algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten, zoals de huisspitsmuis, bosmuis, rosse woelmuis, bosspitsmuis (spec.), veldmuis, aardmuis, haas en mol. Bij de voorgenomen plannen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal broedvogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespendif, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. De Provincie Overijssel heeft per 1 september 2019 een aantal extra soorten toegevoegd aan de lijst met broedvogels met jaarrond beschermde nesten: boerenzwaluw, bosuil, huiszwaluw, raaf, torenvalk, zeearend en zwarte specht jaarrond beschermd. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen

Buizerd, torenvalk, boomvalk en ransuil

In twee bomen in het plangebied is een (oud) nest aangetroffen (zie figuur 4.4). Dergelijke nesten zijn vaak gebouwd en in gebruik door zwarte kraai, maar kunnen ook afkomstig zijn van en in gebruik zijn door buizerd, torenvalk, boomvalk of ransuil, waardoor het nest mogelijk jaarrond bescherming geniet. Het plangebied (en de omgeving) wordt daarnaast mogelijk gebruikt als foerageergebied door buizerd, torenvalk, boomvalk of ransuil. Om de aan- of afwezigheid van broedende buizerds, torenvalken, boomvalken of ransuilen te bepalen is aanvullend onderzoek conform kennisdocument Buizerd noodzakelijk (Bij12, 2017). Dit wordt gedaan door in de periode maart tot en met half mei vier veldbezoeken uit te voeren. Indien een nestplaats van buizerd, boomvalk of ransuil worden aangetroffen dan is het aanvragen van ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Figuur 4.4 Het plangebied (rood omlijnd) en de locatie van de nesten mogelijk in gebruik zijn door buizerd, torenvalk, boomvalk of ransuil (gele stippen). Bron luchtfoto: Nationaal Georegister.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten of onmisbare foerageergebieden worden op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020), de landschapskenmerken en het uitgevoerde veldonderzoek niet in het plangebied verwacht. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bomen, struweel en natuurlijke oevers binnen en grenzend aan het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor enkele algemene vogelsoorten als houtduif, merel, Turkse tortel, ekster, zwarte kraai, tjiftjaf, winterkoning, vink, wilde eend, meerkoet, fuut en waterhoen.

Door de voorgenomen plannen gaan mogelijk broedplekken van bovengenoemde soorten verloren. In de omgeving van het plangebied blijven echter ruim voldoende alternatieve nestlocaties beschikbaar.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Uitvoering van de werkzaamheden dienen zo veel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Met name te verwachten soorten als de houtduif, Turkse tortel en merel kunnen tot laat in het seizoen doorgaan met broeden en ook vroeg in het seizoen starten met broeden. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart adviseren we om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan dienen de werkzaamheden ter plekke te worden uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.

4.4 Amfibieën

Amfibieën zonder provinciale vrijstelling

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van kamsalamander, heikikker en poelkikker (NDFF, 2020). De soorten zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen. Wegens het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van afstand tot bekende/geschikte voortplantingswateren wordt overwintering en voortplanting van deze soorten uitgesloten in het plangebied.

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) wordt voortplanting en overwintering van overige in de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën als knoflookpad en rugstreeppad ook uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor deze amfibieën niet aan de orde.

Amfibieën met provinciale vrijstelling

De aanwezige waterhoudende sloot en de plasdras zone worden mogelijk gebruikt als voortplantingswater door soorten als kleine watersalamander, gewone pad, bastaardkikker en bruine kikker. Daarnaast vindt overwintering plaats in wortelkluiten van bomen, ruigten, struweel en de sliblaag van sloot. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.5 Vissen

Kwabaal

Tijdens in een 2016 uitgevoerde visinventarisatie door Ecogroen is één kwabaal in het Twentekanaal aangetroffen. De beschermde kwabaal is gevangen op de kruising tussen het Twentekanaal deelgebied Delden – Hengelo en Zijtak Almelo Zuid. Het betreft een incidentele waarneming, gezien het ontbreken van geschikt leefgebied in het Twentekanaal. Het dier is vermoedelijk vanuit de Vecht in het Twentekanaal gekomen. Wegens het ontbreken van geschikte voortplantingslocaties in het Twentekanaal is essentieel leefgebied van kwabaal ter hoogte van het plangebied uitgesloten. Vervolgstappen voor kwabaal zijn niet aan de orde.

Overige vissoorten

Ondanks een bemonstering van de watergangen met een steeknet zijn er geen overige beschermde vissen aangetroffen. Overige beschermde vissoorten worden op basis van terreinkenmerken, biotoopeisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020; Schiphouwer et al., 2016) ook niet verwacht in of nabij het plangebied. Vervolgstappen voor vissen zijn niet aan de orde.

4.6 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) worden in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bij12 (2017). Kennisdocument Buizerd Buteo buteo. Versie 1.0, juli 2017.

Broekhuizen, S. et al. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Burgers, A. W. & P. Quist (2019). Uitbreiding laad- en loskade. Haalbaarheidsstudie. Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. 25 januari 2019.

Oudshoorn, M. (2016). Actualiserend ecologisch onderzoek Tranche 2 & 3, XL-Businesspark. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 15-408. Ecogroen bv, Zwolle.

Schiphouwer, M.E., J. Kranenburg, S. Ploegaert, J. Quak, W. Bakker, E. Piek & J.E. Herder (2016). De vissen van Overijssel. Stichting RAVON, Nijmegen.

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)

Van der Sluis, M. (2015). Memo Advies vleermuizen los- en laadkade XL Businesspark Almelo. Kenmerk 15-353. Ecogroen bv, Zwolle.

Veldman, J. & Troost, C. (2019). Soortenbescherming in Overijssel. Bunzing, egel hermelijn en wezel. Provincie Overijssel.

Wallink M. (2012). Ecologisch onderzoek ten behoeve van laad- en loskade XL Businesspark; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet. Conceptrapport 10-203. Ecogroen bv, Zwolle.

Internet

Bomenverordening gemeente Almelo (2011).

(<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Almelo/CVDR124878.html>).

Ministerie van LNV (2019). Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>). Geraadpleegd 13 januari 2020.

NDFF (<https://ndff-ecogrid.nl>). geraadpleegd op 15 januari 2020.

RAVON (<http://www.ravon.nl>). Website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen.

SOVON (<http://www.sovon.nl>). Website met soortinformatie over vogels.

Zoogdiervereniging (<http://www.zoogdiervereniging.nl>). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren